

Ondernemen en aansprakelijkheid

Risico's overzien en beperken

Contractuele aansprakelijkheid

Wettelijke aansprakelijkheid

Aansprakelijkheid bestuurders rechtspersonen

Beperk uw aansprakelijkheid

1. Contractuele aansprakelijkheid

Overmacht
Wanprestatie

2. Wettelijke aansprakelijkheid

Risicoaansprakelijkheid
Aansprakelijk voor personeel
Aansprakelijk voor niet-ondergeschikten
Aansprakelijk voor gebouwen en werken
Aansprakelijk voor producten
Aansprakelijkheid voor de veiligheid van personeel
Aansprakelijk voor milieuschade
Beroepsaansprakelijkheid
Ketenaansprakelijkheid
G-rekening

3. Aansprakelijkheid bestuurders rechtspersonen

Interne aansprakelijkheid
Externe aansprakelijkheid
Aansprakelijkheid tegenover de Belastingdienst
Aansprakelijkheid bij faillissement
Strafrechtelijke aansprakelijkheid

4. Beperk uw aansprakelijkheid

Aansprakelijkheidsverzekering
Ombudsman

1. Contractuele aansprakelijkheid

Ondernemen is risico nemen. Maar ook risico's overzien en beperken. Partijen stappen tegenwoordig sneller naar de rechter, die claims steeds vaker inwilligt. Als u of uw zakenpartner verplichtingen niet nakomt, is de vraag: wie is aansprakelijk? U bent contractueel aansprakelijk als u een verplichting uit een contract niet volledig nakomt. Bijvoorbeeld als u goederen niet, te laat of in slechte staat levert. Als u zich niet aan een contract houdt, dan levert u een 'wanprestatie' en moet u de schade vergoeden. Behalve bij overmacht.

Overmacht

Als het niet uw schuld is dat u uw verplichtingen niet, niet voldoende of te laat nakomt, is er sprake van overmacht of een 'niet-toerekenbare tekortkoming'. U hoeft de schade niet te vergoeden als u overmacht kan aantonen.

Wanprestatie

Uw zakenpartner komt zijn verplichtingen niet (voldoende) of te laat na en dat is voor zijn rekening en risico. Er is sprake van een wanprestatie, ook wel een 'toerekenbare tekortkoming' genoemd. U heeft verschillende juridische mogelijkheden. U kunt:

- eisen dat hij de overeenkomst alsnog nakomt;
- de overeenkomst ontbinden;
- schadevergoeding eisen;
- wachten met de tegenprestatie, niet betalen bijvoorbeeld totdat hij zijn verplichtingen nakomt;
- goederen terugeisen omdat hij niet betaalt. Als u een eigendomsvoorbehoud opneemt in uw algemene voorwaarden, blijft u eigenaar van de verkochte goederen totdat uw zakenpartner betaalt: www.kvk.nl/algemenevoorwaarden.

2. Wettelijke aansprakelijkheid

Als u onverwacht afslaat met uw auto en een botsing veroorzaakt, bent u wettelijk aansprakelijk. U kunt ook schade veroorzaken door handelingen na te laten die u juist wel moet doen. Bijvoorbeeld als u een botsing veroorzaakt omdat u geen voorrang geeft.

Risicoaansprakelijkheid

Ook als u persoonlijk niets te verwijten valt, kunt u wettelijk aansprakelijk zijn. Bijvoorbeeld voor:

- personeel
- niet-ondergeschikten
- gebouwen
- producten
- de veiligheid van personeel
- milieuschade

Aansprakelijk voor personeel

Uw medewerker brengt tijdens zijn werk schade toe aan iemand anders. U bent als werkgever daarvoor aansprakelijk. Het slachtoffer kan ook de werknemer aanspreken voor het vergoeden van de schade. Maar meestal richt hij zich tot de werkgever, omdat die meer geld en een aansprakelijkheidsverzekering heeft.

Voorbeeld:

Een taxichauffeur botst tegen een auto die van rechts komt. De werkgever van de taxichauffeur is aansprakelijk voor de schade die ontstaat.

Aansprakelijk voor niet-ondergeschikten

Naast werknemers kunnen ook niet-ondergeschikten in opdracht voor u werken. Als zij schade toebrengen aan derden, bent u als opdrachtgever aansprakelijk. De benadeelde kan ook de opdrachtnemer aansprakelijk stellen.

Voorbeeld 1:

U schakelt als hoofdaannemer een onderaannemer in om een werk uit te voeren. De onderaannemer maakt een fout en veroorzaakt schade. Niet alleen de ondernemer, maar ook u bent verantwoordelijk voor de schade.

Voorbeeld 2:

U spreekt met uw vertegenwoordiger af dat hij uw producten mag verkopen tot een waarde van 500 euro. De vertegenwoordiger sluit in uw opdracht een contract van 400 euro af en pleegt hierbij fraude. U bent aansprakelijk voor de schade.

Aansprakelijk voor gebouwen en werken

Gebouwen en wegen die niet voldoen aan de gebruikelijke eisen, kunnen schade veroorzaken. Ook achterstallig onderhoud kan leiden tot ongelukken. De eigenaar van de 'opstal' is daarvoor aansprakelijk.

Voorbeeld:

U bezit een gebouw waarvan de dakpannen bij normale windkracht naar beneden vallen. De dakpannen veroorzaken schade aan nabij geparkeerde auto's. Omdat uw gebouw niet voldoet aan de eisen, bent u aansprakelijk. In sommige gevallen kunt u zich beroepen op overmacht en bent u niet aansprakelijk.

Aansprakelijk voor producten

Een producent is aansprakelijk voor schade die zijn product veroorzaakt. Als het product buiten de EU is geproduceerd, is degene aansprakelijk die het product importeert in de EU.

Voorbeeld:

Door een fabricagefout ontploft een fles frisdrank. Het slachtoffer verliest een oog. De producent van de frisdrank is aansprakelijk voor de letselschade.

Aansprakelijk voor de veiligheid van personeel

Werknemers hebben recht op veilige arbeidsomstandigheden. Bij vermijdbare bedrijfsongevallen of beroepsziekten kunnen werknemers u aansprakelijk stellen voor de geleden schade.

Aansprakelijk voor milieuschade

Als ondernemer bent u aansprakelijk voor de schade die uw bedrijf aan het milieu toebrengt, ook al heeft u een milieuvergunning. De vervuiler betaalt. Degene die milieuschade lijdt, hoeft de schuld van de vervuiler niet aan te tonen. Zeggen dat de verontreiniging voor risico is van de vervuiler, is genoeg.

Beroepsaansprakelijkheid

U maakt fouten in de uitoefening van uw beroep. Voor de schade bent u aansprakelijk. Dit speelt vooral bij 'vrije beroepen' zoals arts, advocaat en accountant. Opdrachtgevers eisen vooral van consultants, interim-managers en andere adviseurs dat zij zich verzekeren voor beroepsaansprakelijkheid.

Voorbeeld:

Een accountant geeft een verkeerd advies, een advocaat laat een appèltermijn verlopen of een arts zet het verkeerde been af. De cliënt kan hierdoor schade lijden die hij afwentelt op zijn accountant, advocaat of arts. Uiteraard moet er wel sprake zijn van verwijtbaar gedrag.

Ketenaansprakelijkheid

Een aannemer is aansprakelijk voor de loonheffingen van onderaannemer(s). Dit is geregeld in de ketenaansprakelijkheidsregeling. Die is niet alleen bedoeld voor de bouw en de metaalindustrie, maar ook voor bijvoorbeeld de kledingindustrie en de schoonmaaksector.

3. Aansprakelijkheid bestuurders rechtspersonen

Als een onderaannemer geen loonbelasting en premies betaalt, is de aannemer aansprakelijk. De Belastingdienst klopt in dit geval bij de aannemer aan.

G-rekening

De aannemer kan zich hiertegen beschermen door een geblokkeerde rekening te gebruiken, een g-rekening. Dit is een speciale rekening van de onderaannemer waarop de aannemer een deel van het factuurbedrag stort. De onderaannemer betaalt de verschuldigde loonheffingen vanaf de g-rekening.

www.belastingdienst.nl

Bestuurders van rechtspersonen zijn in principe niet met hun privévermogen aansprakelijk. Dat komt omdat zij handelen namens de bv, nv, vereniging, coöperatie of stichting. Toch kunnen zij wel persoonlijk aansprakelijk worden gesteld. Zowel door de rechtspersoon zelf (interne aansprakelijkheid) als door andere organisaties en personen (externe aansprakelijkheid).

Interne aansprakelijkheid

Een bestuurder van een rechtspersoon vervult zijn taak onbehoorlijk en brengt schade toe aan het bedrijf. De rechtspersoon kan de bestuurder hiervoor aansprakelijk stellen.

Voorbeeld:

Een bestuurder sluit namens een bv een lening af tegen een veel te hoge rente. De bv wil van de lening af en verhaalt de schade van de afkoop van de lening op de bestuurder.

Externe aansprakelijkheid

Een bestuurder kan niet alleen door de rechtspersoon zelf, maar ook door personen van buiten aansprakelijk worden gesteld. Bijvoorbeeld door schuldeisers. In de volgende gevallen is externe aansprakelijkheid een risico:

- de bestuurder heeft een 'onrechtmatige daad' verricht;
- de rechtspersoon is niet (op tijd) ingeschreven bij de KvK;
- er is sprake van een 'informele vereniging' die niet is opgericht via de notaris.

Voorbeeld:

Een bestuurder sluit een contract namens een bv, terwijl hij weet dat de bv de verplichtingen uit het contract niet kan nakomen. De contractpartner kan zowel de bv als de bestuurder aansprakelijk stellen voor geleden schade. De bv op zijn beurt kan de schade verhalen op de bestuurder.

Aansprakelijkheid tegenover de Belastingdienst

Bestuurders kunnen persoonlijk aansprakelijk zijn voor schulden aan de Belastingdienst. Dit geldt alleen voor bestuurders van rechtspersonen die vennootschapsbelasting betalen. Bestuurders van verenigingen en stichtingen zonder onderneming vallen dus niet onder deze aansprakelijkheid.

Onbehoorlijk bestuur

De bestuurder is alleen met zijn privévermogen aansprakelijk als de schuld aan de fiscus komt door 'kennelijk onbehoorlijk bestuur': malafide, onbezonnen, roekeloos en onverantwoord handelen. Meld de Belastingdienst in ieder geval binnen twee weken na verstrijken van de betalingstermijn dat betalen niet mogelijk is. Laat u dat na, dan moet u aantonen dat de onmacht om te betalen geen gevolg is van onbehoorlijk bestuur.

www.belastingdienst.nl

Aansprakelijkheid bij faillissement

Gaat een rechtsvorm failliet? De curator kan de bestuurders met hun privévermogen aansprakelijk stellen voor de schulden. Daarvoor gelden wel twee voorwaarden:

- de bestuurders hebben hun taak 'kennelijk onbehoorlijk' vervuld;
- en het is aannemelijk dat het faillissement hierdoor is veroorzaakt.

Deze aansprakelijkheid geldt alleen voor bestuurders van rechtspersonen die vennootschapsbelasting moeten betalen. Bestuurders van verenigingen en stichtingen zonder onderneming vallen dus niet onder deze aansprakelijkheid.

Onbehoorlijk bestuur

In principe ligt de bewijslast bij de curator. Hij moet aantonen dat het faillissement van de rechtspersoon het gevolg is van onbehoorlijk bestuur. In twee gevallen ligt de bewijslast bij de bestuurders. Zij moeten aantonen dat er géén sprake is van onbehoorlijk bestuur:

- als de boekhouding niet behoorlijk is gedaan;
- als de verplichte jaarrekening niet is gepubliceerd.

Als zij dat niet kunnen bewijzen, dan zijn zij persoonlijk aansprakelijk met hun privévermogen.

4. Beperk uw aansprakelijkheid

Strafrechtelijke aansprakelijkheid

De bestuurder kan ook aansprakelijk zijn voor een strafbaar feit binnen de onderneming. Dit is het geval als hij op de hoogte is van het strafbare feit en onvoldoende heeft gedaan om dit te beëindigen of te voorkomen. De bestuurder wordt dan als dader veroordeeld. Ook als hij het strafbare feit niet zelf heeft gepleegd.

Voorbeeld:

Twee medewerkers van een bank hebben op initiatief van een klant betalingen gedaan onder valse namen. De bankdirecteur was op de hoogte van de valsheid in geschrifte en trof geen maatregelen. Op grond hiervan veroordeelde de strafrechter de bankdirecteur als de persoon die feitelijk leiding gaf aan het misdrijf.

U kunt de financiële schade als gevolg van uw aansprakelijkheid beperken door:

- een aansprakelijkheidsverzekering af te sluiten;
- afspraken te maken in contracten en algemene voorwaarden: www.kvk.nl/algemenevoorwaarden;
- de juiste rechtsvorm te kiezen: www.kvk.nl/rechtsvormen.

Aansprakelijkheidsverzekering

Bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering

U rijdt een deuk in de auto van een klant. Wat nu? Uw WA-verzekering werkt hier niet. Verzekeraars maken namelijk onderscheid tussen privé en zakelijk. Met een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering dekt u schade die u veroorzaakt met uw bedrijf. Maar als u slecht werk aflevert en uw klant dient een schadeclaim in, dan vergoedt de verzekering dat niet. Dat is uw ondernemersrisico.

Beroepsaansprakelijkheidsverzekering

Stel: u geeft een verkeerd advies aan een klant en die lijdt daardoor groot verlies. Dan vergoedt een beroepsaansprakelijkheidsverzekering de schade. De premie is afhankelijk van uw beroep en de grootte van uw bedrijf. Deze verzekering is vooral interessant voor ondernemers met adviserende beroepen, zoals juristen of consultants.

Milieuverzekering

Een milieuverzekering dekt zowel plotselinge als geleidelijke schade aan het milieu.

Ombudsman

Klachten over schadeverzekeringen kunt u voorleggen aan de Ombudsman Financiële Dienstverlening. Bijvoorbeeld over het niet toekennen van schadeclaims, de hoogte van de vergoeding, het opzeggen van de polis of acceptatie van een verzekerde. De ombudsman doet uitspraak in de vorm van een advies:

www.kifid.nl